

Regeringen och ojämlikheten: En
granskning av budgetens
fördelningspolitiska redogörelser
1992-2011

Av Daniel Waldenström

Kommentarer från
Anders Björklund

SOFI, Stockholms universitet

Helhetsintryck:

En mycket bra (och innehållsrik och idérik) rapport om en bra verksamhet.

Kanske kunde berömmet av verksamheten varit ännu tydligare.

Tre frågor

1. Säger Daniel något dumt?
2. Bör något av vad Daniel säger nyanseras eller kompletteras?
3. Har Daniel glömt något?

1. Säger Daniel något dumt?

Nej!

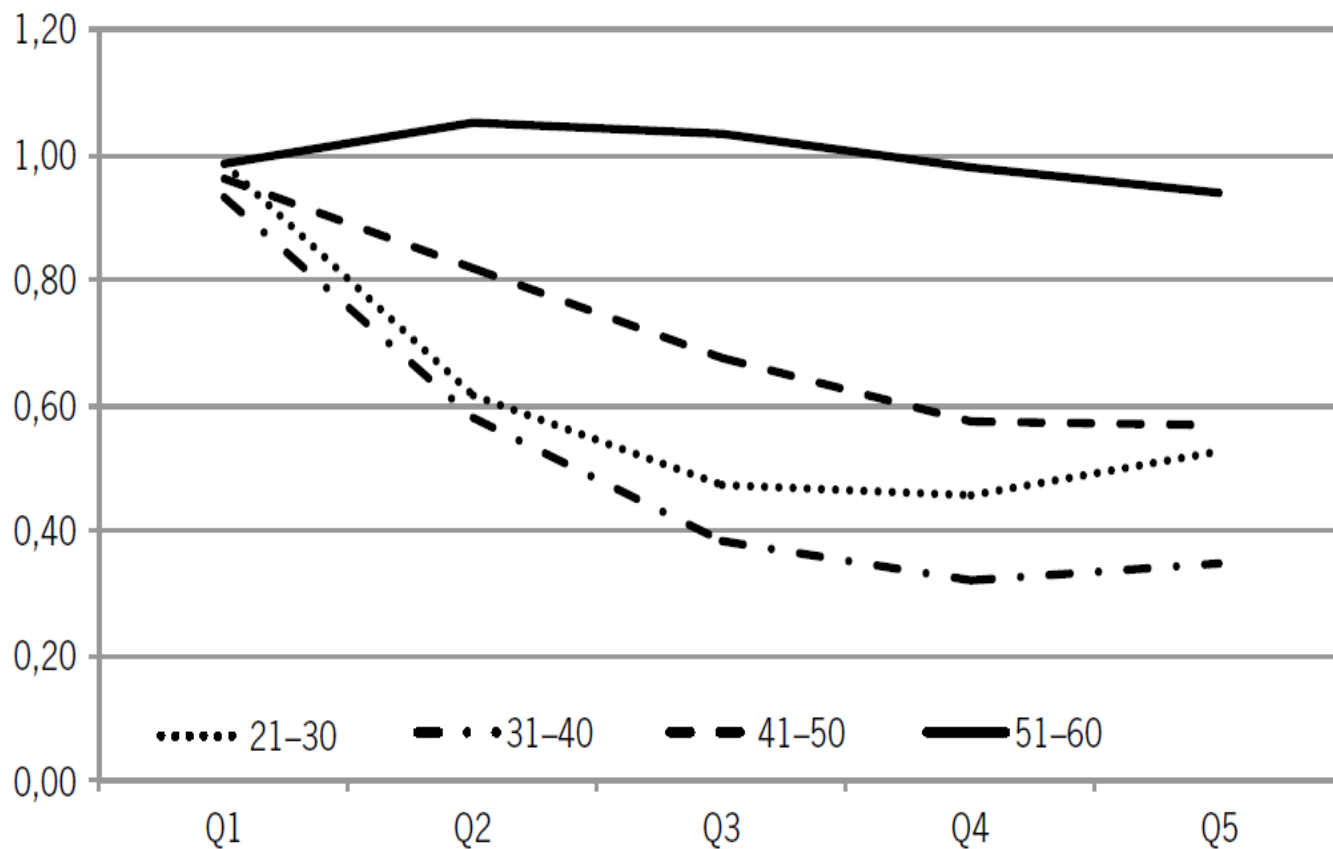
2. Bör något nyanseras eller kompletteras?

- Inkomströrligheten måste beaktas i högre grad än nu
- Invandrarnas situation
- Värdet av offentliga tjänster

Inkomströrligheten

Underton hos Daniel: längre perioder alltid bättre!

Men även inkomststabiliteten viktig för välfärden. En traditionell uppgift för politiken.

Figur 3.2.a Variabiliteten i inkomster före skatter och transfereringar under åren 1991–2009 för olika åldersgrupper (efter ålder år 1991) och efter fördelningen av de långsiktiga inkomsterna på fem decilgrupper (Q1 till Q5).

Kortare perioder än ett år:

- Även stabiliteten i inkomsterna under ett enstaka år är troligen central för socialbidragsproblematiken
- En studie av stabiliteten under året troligen tekniskt möjlig att genomföra med hjälp av registerdata.

Invandrarnas situation

Visst, men flera aspekter av invandringen:

Är ökad invandring en drivkraft bakom stigande inkomstskillnader?

Viktig men svår fråga. En del forskning på gång.

Värdet av offentliga tjänster

OK för vissa syften.

Bara inte de allvarligt sjuka görs till
mångmiljonärer pga dyra behandlingar som
räknas som inkomst!!

3. Har Daniel glömt något?

- Datakvalitet
- Barns inkomstsituation och ”barnfattigdom”
- Historien

Datakvalitet

Inkomstfördelning: *ingen exakt vetenskap.*

Massor av dataproblem: vissa begreppsmässiga (vad är egentligen inkomst?), vissa mättekniska (mäter vi det vi vill mäta?)

En ständig kapplöpning mellan förändrade institutionella förhållanden och mätmetoder

Ett exempel:

Kraftig trend mot delad vårdnad av barn vid separationer

Hur hanteras detta? Många barns ekonomiska standard påverkas av inkomstnivån i två olika familjer.

Min slutsats: HEKs enkät behöver utvecklas och inte avvecklas

Förslag på kort sikt:

- Kritisk granskning av befintliga mätningar av barnfattigdom och barns inkomststandard

Förslag på längre sikt:

Bättre enkät som fångar barns ekonomi på ett bättre sätt.

Vem har makten över fördelningsstatistiken?

Finansdepartementet eller SCB?

Centralt redskap: enkäten till HEK-urvalet.

Andra datakvalitetsfrågor

- Förutsättningarna för att mäta reala kapitalinkomster i stället för nominella.
- Är försäkringspremier inkomster vid inbetalningen eller vid utbetalningen av förmåner:
 - Privat pensionsförsäkring
 - Premiedelen i statlig pension och i tjänstepensionssystemen

Historien

- Hur såg det ut före 1992, dvs före fördelningspolitiska enheten och de fördelningspolitiska bilagorna?
 - LU-bilagor om inkomstfördelning skrivna av externa experter

Tre modeller för att bevaka fördelning i dessa sammanhang:

1. "LU-bilagor" som beställs av FiDep men skrivs av externa forskare eller andra experter (fram till 1992)
2. Redogörelser skrivna av en enhet på FiDep (1992-2011)
3. Redogörelser från FiDep med explicit granskning av ett Finanspolitiskt råd (2012-)